

Putins krig har forværret Europas sikkerhedspolitiske stabilitet

Af Preben Melander *)

1. Nordens positioner og muligheder for at håndtere den mere usikre verdensorden

Norden og dermed Danmark står i en ny og afgørende forsvarspolitisk situation, nu hvor Rusland til fulde har vist sine aggressive erobringshensigter overfor sine naboer i Europa. Siden 2014 har Rusland ført en angrebskrig mod Ukraine, Georgien og Moldavien. De truer også Norden, Baltikum og andre lande til at opgive deres forsvarssamarbejde med Nato. Rusland har i 2016 annekteret Krim-Halvøen og de østlige provinser i Ukraine. Rusland startede i februar 2022 sin erobringsskrig mod de centrale dele af Ukraine med det mål at fjerne landets demokratisk valgte ledelse med præsident Volodymyr Zelenskyj.

Putin havde regnet med at kunne besætte Ukraine i løbet af få dage og indsætte en russisk loyal ledelse i Kyiv. Men Putin havde fejlbedømt Ukraines militære modstandskraft og Vestens evne til at stå sammen om at hjælpe Ukraine. Ukraine kæmper nu på andet år for at besejre russerne og smide dem ud af deres land.

Putin har gennem sin usikre krigsførelse vist, at Rusland ikke har den nødvendige militære kraft til at overvinde Ukraines modstand. Ukraine har modtaget betydelig hjælp fra Vesten i form af forsvarsvåben, ammunition, træning, penge og politisk støtte.

Krigen mellem Rusland og Ukraine har nu udviklet sig til en brutal udmattelseskrig i minerede skyttegrave med store tab på begge sider i form af menneskeliv – både soldater og civile borgere – samt med ødelæggelse af infrastruktur, offentlige bygninger (hospitaller, kirker, skoler m.v.) transportmuligheder, broer, kommunikationslinjer etc. Vesten har lovet Ukraine militær og økonomisk hjælp, indtil krigen er forbi, og landet kan blive fuldgældigt medlem af Nato.

*) Preben Melander er professor emeritus ved CBS.

Ukraine kæmper, indtil de bliver medlem af Nato, for sin overlevelse og fra sin frie demokratiske eksistens. Hvis Rusland vinder krigen og får fjernet Ukraines ledelse i Kyiv, ville det betyde Ukraines indlemmelse i Ruslands regime. Det vil Ukraine kæmpe til det sidste for at undgå. Her overfor står Putins mål om at genskabe et samlet russisk imperium som i Sovjettiden og frigøre sig fra Vestens og Natos militære omklamring.

2. Hvad kan Norden og herunder Finland gøre strategisk for at stoppe Rusland aggression mod sine naboer.

Putin opfatter sin krig som en krig rettet mod Nato, som han med sin kreative historiske logik mener uretmæssigt har prøvet at sætte sig på gamle russiske områder, der nu grænser op mod Rusland.

Putins nedarvede politiske mentalitet er at kæmpe, så længe han har en chance for at vinde et opgør. Det er hans dna at føre krig med alle midler og kæmpe indtil det sidste. For at vi kan udtænke den rigtige strategi, er det vigtigt at forstå hans særlige personlige fortid. Hans hårde opvækst i Sankt Petersborgs fattige og barske baggårdskvarter og hans karriere op gennem KGB's brutale og militaristiske konkurrencesystem har skabt en kold og kynisk beregnende agent, for hvem menneskeliv og modstandernes tab og lidelser blot er en del af spillets regler. En afslutning af krigen kan derfor kun ske, hvis Putin selv kan indse, at han vil tabe krigen, kampen og magten. Det vil kræve, at han møder en synlig militær overmagt med en systematisk afskrækkelse. Derfor er hans kamp om Ukraine og krigens udfald helt afhængig af USA's og Nato's aktive opbakning og strategiske garantier. USA's militære og atomare overmagt er det eneste, som Putin har respekt for. Hidtil er Putin ikke nået til det stadie, at han kan indse, at han ikke kan vinde krigen. Han bruger alle magtmidler og medier til mentalt at øge sine modstanderes frygt og skabe forvirring ved at true med brugen af taktiske atomvåben og indsættelse af flere soldater. Han gør brug af brutale våben som klyngebomber, droner, missiler og raketter både på slagmarken og mod civilbefolkningen i Ukraines byer. Han ser stort på, at han overskrider de etiske konventioner for almindelig og ordentlig krigsførelse. Han har som krigsforbryder fået afsagt en global arrestordre af den internationale krigsforbryderdomstol. Det begrænser nu hans fremtidige bevægelsesmuligheder i den frie verden.

Hvis Vesten og Nato i denne situation viser eftergivenhed og opfordrer til samarbejde og fredsforhandlinger med Rusland, vil Putin blot tolke dette som svaghed og en anledning til at øge sit angrebspotentiale. F.eks. udnyttede Putin Tysklands og kansler Merkels godtroende forsøg på gennem samhandel med Rusland og køb af russisk gas og olie til at få Putin til at samarbejde om en fredelig sameksistens i Europa. Putin svarede blot med at bruge eksportindtægterne til at finansiere sin omfattende oprustning rettet mod Vesten.

3. Nordens nye fælles forsvarsunion

Rusland har med sin angrebskrig mod Ukraine og sine naboer bevist sine aggressive hensigter. Han har således opnået, at Vesten og Nato nu endelig har vendt sig mod Rusland og har indset, at en konfrontation er uundgåelig. Sverige har således opgivet sin 160-årige neutralitetspolitik og er nu på vej til sammen med Finland at blive medlemmer af Nato. Begge lande øger nu sin oprustning mod Rusland og forbereder sin befolkning på det værste.

Hele Norden er ved at etablere et fælles og koordineret forsvarsarbejde, hvor alle satser på at opfylde Natos krav om et forsvarsbudget, der svarer til mindst 2% af landets bruttonationalprodukt. Målet er at skabe et stærkt nordisk forsvar, som kan afskrække Putin fra at prøve nye aggressive angrebsforsøg. De nordiske lande herunder Finland udgør således nu en samlet forsvarsunion baseret på en fælles kampstyrke med koordinerede våbenindkøb, og hvor de enkelte landes forsvar er stærkt nok til, at man kan forsvare sig selv i en kritisk situation.

Østersøen udgør således fremover et fælles nordisk havområde med et fælles og koordineret sø forsvar. De nordiske lande råder tilsammen over et betydeligt luftforsvar med mere end 350 moderne kampfly, der langt overstiger Ruslands kapabilitet. Danmark og Norge har etableret et forsvarsarbejde i Nordnorge og på Grønland, der skal dæmme op for Ruslands øgede pres mod de arktiske områder. Disse forsvarssamarbejder er støttet af USA og bygger på en aftale med sikkerhed i Natos musketérhed og USA's atomslagstyrke.

4. Situationen i sommeren 2023

Vi kan således konstatere, at Putins aggressive forsøg på at udvide sin politiske magt og styrke sin militære position i Europa og splitte Nato's fællesskab er endt i den stik modsatte situation. Rusland står i dag globalt svækket i forhold til Nato, såvel militært som politisk og økonomisk, ikke mindst som følge af Vestens massive oprustning og de mange økonomiske sanktioner, som Vesten har rettet mod Rusland. I denne strategiske situation er der ingen, der kan tro, at Rusland tør bruge sine atomvåben til at true Nato og starte med at angribe flere Nato lande i forsvarskæden.

Vi vil i de følgende numre af SIS følge udviklingen i Vestens afskrækkelsesstrategi rettet mod Putins politiske imperium.